ଆନନ୍ଦ ବେହେରା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ବନାମ
ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ

[ଏସ୍. ଆର୍. ଦାସ, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପ୍ରଧାନ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ, ଜଗନ୍ନାଧଦାସ୍, ଜାଫର ଇମାମ ଏବଂ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଆୟାର ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୃନ୍ଦ]

ମୌଳିକ ଅଧିକାର, ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ – ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟକୁ ନ୍ୟସ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭବିଷ୍ୟତ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମତ୍ସ୍ୟ ଅଧିକାରର ମୌଖିକ ବିକ୍ରୟ - ଏହିପରି ଅଧିକାରର ପ୍ରକୃତି - ପରସ୍ୱ ଲାଭ ଯଦି ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଦଲିଲ ଆବଶ୍ୟକ କରେ - ଏପରି ବିକ୍ରୟ, ସମ୍ପତ୍ତିଗତ ଅଧିକାର ସୃଷ୍ଟି କରେ କି - ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଅଣ-ସ୍ୱୀକୃତି, କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରେ କି ନାହିଁ - ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f), 31 (1) - ଓଡ଼ିଶା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1951 (1952 ର ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ 1) - ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମ (1882 ର ଚତୁର୍ଥ), ଧାରା 54 ।

ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଚିଲିକା ହ୍ରଦର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶରୁ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ମାଲିକ, ପାରିକୁଦର ରାଜାଙ୍କୁ ଭାରୀ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରି ତାଙ୍କଠାରୁ ମୌଖିକ ଅନୁଜ୍ଞାପତ୍ର ହାସଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା ଅନୁଯାୟୀ ରସିଦ ହାସଲ କରିଥିଲେ । ଏହା ଓଡ଼ିଶା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1951 ପାରିତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଭୂସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତେବେ, ଏହି ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକ ଏପରି ନ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସେଗୁଡିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷର ଅଧିକାରକୁ ପୁନଃ ନିଲାମ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) ଏବଂ 31 (1) ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା କିମ୍ବା ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତର ସାମଗ୍ରୀ ଯଥା ମତ୍ସ୍ୟର ବିକ୍ରୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାରବାର ହୋଇଥିବାରୁ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଥିବା ଅଧିନିୟମର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଗ ନଥିଲା । ମନ୍ତବ୍ୟ ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସେମାନଙ୍କ ଏକାଧିକ କ୍ରୟ ଦ୍ୱାରା ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ଅଧିକାର ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାବି କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ଭବିଷ୍ୟତର ସାମଗ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ନେବା ପାଇଁ ମଞ୍ଜୁରୀ ସହିତ ଜମିରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁଜ୍ଞାପତ୍ର ଥିଲା, ଅନ୍ୟ ଶବ୍ଦରେ, ଏକ ପରସ୍ୱ ଲାଭ ଯାହା ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 (25) ସହିତ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି । ତଦନୁସାରେ ପୂର୍ବ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 54 ଲାଗୁ ହୁଏ ।

ଯେହେତୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଏକ ପରସ୍ୱ ଲାଭର *ବିକ୍ରୟ ଏକ ଶହ* ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଲିଖିତ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବିନା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା, ଏହା ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 54 ର ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିଥିଲା, ଏବଂ ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କୌଣସି ମାଲିକାନା କିମ୍ବା ସ୍ୱତ୍ୱ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ନଥିଲା ।

ଫାର୍ମ ଛୋଟାଭାଇ ଜେଠାବାଇ ପଟେଲ ଆଣ୍ଡ କମ୍ପାନୀ ବନାମ *ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, ([1953] S.*C.R. 476), ପ୍ରଭେଦ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା ।

ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଏହା ସ୍ଥିର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ନଥିଲା ଯେ ଚୁକ୍ତିଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) ଏବଂ 31 (1) ର ଅଭିପ୍ରାୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା କି ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏପରି ବୋଲି ଧରିଲେ, ରାଜ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତି ନେଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ଅଧିଗ୍ରହଣ, ଧାରଣ କିମ୍ବା ନିଷ୍ପାଦନରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବାରଣ କରି ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ କେବଳ ଚୁକ୍ତିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରେ ଏବଂ ନିଜକୁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆବଦ୍ଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରିବାକୁ ମନା କରେ । ଏହା ଏକ ମକଦ୍ଦମା ପାଇଁ ଏକ ବାଦର କାରଣ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟ ଏହା ଅଧୀନରେ କୌଣସି ଲାଭ ଦାବି କରି ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ଜବତ କିମ୍ବା ଅଧିଗ୍ରହଣ କିମ୍ବା ଦଖଲ କରିନଥିବାରୁ କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମୂଳ ଅଧିକାରିତା :ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 286/1955 ।

ମୌଳିକ ଅଧିକାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 32 ଅନୁଯାୟୀ ।

ଆବେଦନକାରୀ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ *ଏନ୍. ମହାପାତ୍ର ଏବଂ ଜି. ସି. ମାଥୁର*।

ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଙ୍କ ପାଇଁ *ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟରୀ, ଭାରତର ସଲିସିଟର୍-ଜେନେରାଲ୍,* (ତାଙ୍କ ସହିତ *ପୋରସ୍ ଏ. ମେହେଟ୍ଟା* ଏବଂ *ପି. ଜି. ଗୋଖଲେ*) ।

27 ଅକ୍ଟୋବର, 1955 । ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ବୋଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ରାୟ 1955 ମସିହାର ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 287,288,289 ଏବଂ 304 ଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ବିଧାନ କରିବ । ଆମେ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 286/1955 ରେ ତଥ୍ୟଗୁଡିକ ପ୍ରଦର୍ଶିତ କରିବୁ । ଅନ୍ୟଗୁଡିକ ସମାନ ଢାଞ୍ଚା ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି ।

ଚିଲିକା ହ୍ରଦରେ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ ଅଧିକାରକୁ ନେଇ ଏହି ବିବାଦ, ଯାହା ଏକଦା ପାରିକୁଦ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1951 (1952 ର ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ-1) ଅଧୀନରେ ଏହି ସମ୍ପତ୍ତି 24-9-1953 ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହାର ମୂଳ ରୂପରେ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ନାହିଁ । ଏହି ଅଧିନିୟମ 9-2-1952 ତାରିଖରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ।

ଅଧିକ ତଥ୍ୟ ଆବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2 ଏବଂ 3 ରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସର୍ତ୍ତରେ ଦିଆଯାଇଛି:

"ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଉକ୍ତ ହ୍ରଦରୁ ବିଶେଷ କରି ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରିବାର ବ୍ୟବସାୟ ଜାରି ରଖିଛନ୍ତି ।

ସମ୍ପତ୍ତି ନ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ପୂର୍ବତନ ମାଲିକଙ୍କ ସହ ଚୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରି ସମ୍ପୃକ୍ତ ଶପଥ ପତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁସୂଚୀରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ମତ୍ସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରୁ ସମସ୍ତ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁଜ୍ଞା ପତ୍ର ପାଇଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଥା ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ ଉପରେ ରସିଦ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ହ୍ରଦକୁ ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହି ଆବେଦନଟି ସେଥିରୁ ଚାରୋଟି ସହ ଜଡ଼ିତ । ସେମାନଙ୍କ ସହ ଜଡ଼ିତ ଅନୁଜ୍ଞା ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନମତେ କ୍ରୟ କରାଯାଇଥିଲା:

1. 30-7-50 ତାରିଖରେ ଗେରାସର ଚିଙ୍ଗୁଡି ଅଧିକାର ପାଇଁ

1955-56 ପାଇଁ

2. 2-8-50 ତାରିଖରେ ଜୟମାଲ ଚିଙ୍ଗୁଡି ଅଧିକାର ପାଇଁ

1955-56 ପାଇଁ

3. 18-9-51 ତାରିଖରେ ସୋଲାକୁଡି ଚିଙ୍ଗୁଡି ଅଧିକାର ପାଇଁ

1955-56 ପାଇଁ

4. 6-5-52 ତାରିଖରେ ଜୟମାଲ ଚୁଙ୍ଗୁଡ଼ିରେ ଅଧିକାର ପାଇଁ

(1956-57 ପାଇଁ

(1957-58 ପାଇଁ

(1958-59 ପାଇଁ

ଏହା ଦେଖାଯିବ ଯେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟକୁ ସମ୍ପତ୍ତି ନ୍ୟସ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ଯଦିଓ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ହାସଲ କରାଯାଇଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ସବୁକିଛି ନ୍ୟସ୍ତ ହେବାର ତାରିଖ ପରେ ଭବିଷ୍ୟତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏହି ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେବାକୁ ମନା କରିଦେଇଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକାର ଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ନିଲାମ କରିବାକୁ ଯାଉଥିବାବେଳେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) ଏବଂ 31 (1) ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉଲ୍ଲଘଂନ ହୋଇଛି କିମ୍ବା ହେବାକୁ ଯାଉଛି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହା ଆମକୁ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ପଡିବ ତାହା ହେଉଛି ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ "କ୍ରୟ" ଦ୍ୱାରା "ସମ୍ପତ୍ତି" ରେ କୌଣସି ଅଧିକାର କିମ୍ବା ସ୍ୱତ୍ୱ ହାସଲ କରିଛନ୍ତି କି, ଯେହେତୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (ଚ) ଏବଂ 31 (1) ତାହା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ସେମାନଙ୍କ ଆବେଦନରେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ କାରବାର ଗୁଡ଼ିକ ଭବିଷ୍ୟତର ସାମଗ୍ରୀ ଯଥା ହ୍ରଦର ଏହି ବିଭାଗରେ ଥିବା ମାଛର ବିକ୍ରୟ ଥିଲା, ଏବଂ ମାଛ ଅସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ଓଡ଼ିଶା ଅଧିନିୟମ I, 1952 ଆକର୍ଷିତ ହୁଏନାହିଁ, କାରଣ ସେହି ଅଧିନିୟମ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ । ଆମେ ବିଜ୍ଞ ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲଙ୍କ ସହ ସହମତ ଯେ ଯଦି ଏହା ସେମାନଙ୍କର ଅଧିକାରର ଆଧାର, ତେବେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 32 ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ଆବେଦନ ଭୁଲ ଅଟେ, କାରଣ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ମାଛ ପ୍ରକୃତରେ ଧରାଯାଇ ନାହିଁ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ସେଥିରେ କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି ହାସଲ କରିବେ ନାହିଁ ।

ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ହ୍ରଦ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଏହା ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଂଶବିଶେଷ ଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି ହେବା ସମୟରେ ଏହା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସହିତ ଜମିର ସମସ୍ତ ମାଲିକଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଜମିକୁ ପ୍ରବେଶ ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇବାର ଅଧିକାର ଏବଂ ସେଥିରେ ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ, ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରିବାର ଅଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାର ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରୟ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଭବିଷ୍ୟତର ସାମଗ୍ରୀ ହାସଲ କରିବାର ଅଧିକାର ଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହା ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅଧିକାର ଯାହା ଏକ ଚୁକ୍ତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ, ଯେଉଁଥିରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଏକ ପକ୍ଷ ନୁହେଁ ଏବଂ ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେହି ଅଧିକାରକୁ ଜନ୍ମ ଦେଉଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମା ପାଳନ କରିବାକୁ ମନା କରିବା ଚୁକ୍ତି ଭଙ୍ଗ

ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ଭଙ୍ଗ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆବେଦନରେ ଏହି ବିଷୟକୁ ଏହିପରି ରଖାଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଆମେ ଭାବୁନାହୁଁ ଯେ ଏହି ମାମଲାରେ ଏହା ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ।

ଆବେଦନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3 ରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ଯାହା ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା ତାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭବିଷ୍ୟତ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ହ୍ରଦର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଭାଗରେ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ବହନ କରିବାର ଅଧିକାର ଥିଲା । ଏହା ଜମି ଉପରେ ପ୍ରବେଶ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଅନୁଜ୍ଞପ୍ତି ସହିତ ମାଛ ଧରିବା ଏବଂ ନେବା ପାଇଁ ଏକ ମଞ୍ଜୁରୀ ସହିତ ସମାନ, ଅର୍ଥାତ୍, ଏହା ଏକ ପରସ୍ୱ ଲାଭ : 11 ହାଲସବରୀଙ୍କ ଇଂଲଣ୍ଡର ନିୟମ, (ହେଲସାମ ସଂସ୍କରଣ), ପୃଷ୍ଠା 382 ଏବଂ 383 ଦେଖନ୍ତୁ । ଇଂଲଣ୍ଡରେ ଏହାକୁ ଜମି ଉପରେ ଅଧିକାର ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ (11 ହାଲସବରୀଙ୍କ ଇଂଲଣ୍ଡର ନିୟମ, ପୃଷ୍ଠା 387) କାରଣ ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀ ମାଲିକଙ୍କ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଭୂମିର କିଛି ଲାଭ ନେବା ଏକ ଅଧିକାର (ପୃଷ୍ଠା 382) । ଭାରତରେ ଏହାକୁ ଏକ ଲାଭ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଯାହା ଭୂମିରୁ ଅର୍ଥାତ ଏହିପରି ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ।

ସାଧାରଣ ଖଣ୍ଡ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 (26) "ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି" କୁ ଭୂମିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଲାଭକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ପରିଭାଷିତ କରେ । ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିରେ ବୃକ୍ଷ, ଫସଲ କିମ୍ବା ଘାସ ଚାଷ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ବୋଲି କହିବା ବ୍ୟତୀତ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମ ଏହି ଶବ୍ଦକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରେ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ମାଛ ସେହି ବର୍ଗରେ ଆସୁନାହିଁ, ସାଧାରଣ ଧାରା ଅଧିନିୟମର ସଂଜ୍ଞା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଯେହେତୁ ଏକ ପରସ୍ୱ ଲାଭକୁ ଜମିଠାରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଏକ ଲାଭ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ଏହା ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମ ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ଅନୁସରଣ କରେ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ "ବିକ୍ରୟ" କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରତିଶୃତି ଦିଆଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ବଦଳରେ ମାଲିକାନା ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯାଇଛି । ଯେହେତୁ ଏକ ପରସ୍ୱ ଲାଭ ହେଉଛି ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି *ଏବଂ* ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ମୂଲ୍ୟରେ ଏହା କିଣାଯାଇଥିଲା, ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 54 ଅନୁଯାୟୀ ଏହା ଲେଖିବାକୁ ଏବଂ ପଞ୍ଜିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ଯଦି ଏକ ପରସ୍ୱ ଲାଭକୁ ବାସ୍ତବ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ "ସମ୍ପତ୍ତି" ର ମୂଲ୍ୟ Rs.100 ରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଯଦି ଏହା ଅବାସ୍ତବ, ତେବେ ମୂଲ୍ୟ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଦଲିଲ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ । ଏହି ମାମଲାରେ "ବିକ୍ରୟ" ମୌଖିକ ଥିଲା : ନା ଲେଖାଲେଖି ଥିଲା ନା ପଞ୍ଜୀକରଣ ଥିଲା । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କାରବାରଗୁଡ଼ିକ କୌଣସି ମାଲିକାନା କିମ୍ବା ସ୍ୱତ୍ୱ ଦେଇନଥିଲା ଏବଂ ସେହି ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କୌଣସି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ନାହିଁ ଯାହାକୁ ସେମାନେ ଲାଗୁ କରିପାରିବେ ।

ଫାର୍ମ ଛୋଟାଭାଇ ଜେଠାବାଇ ପଟେଲ ଆଣ୍ଡ କୋ. ବନାମ *ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ*କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ *ଏବଂ* ଏହାକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କାରଣ ସେଥିରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ କେନ୍ଦୁ ପତ୍ର "ତୋଳିବା, ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ନେବା" ର ଅଧିକାର ମାଲିକଙ୍କୁ ଜମିର କୌଣସି ମାଲିକାନା ସ୍ୱତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ତେଣୁ ସେହି ପ୍ରକାରର ଅଧିକାର ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ମାଲିକାନା ଅଧିକାର ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ "ଆଇନଗତ ଦାବି" ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ "ତୋଳିବା, ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ବୋହି ନେଇଯିବା" ର ଚୁକ୍ତି ଥିଲା । ଯେଉଁ ଏକମାତ୍ର ପ୍ରକାରର ପତ୍ରକୁ "ତୋଳାଯାଇପାରିବ" ତାହା ହେଉଛି ବୃକ୍ଷ ଉପରେ ବଢୁଥିବା ପତ୍ର ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ସେଥିରେ ତାଜା ପତ୍ର ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ତାହାକୁ ଏକ ବଢୁଥିବା ଫସଲରେ ପରିଣତ କରିବ ଏବଂ ଏକ ବଢୁଥିବା ଫସଲକୁ

ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ଅଧିନିୟମ ରେ "ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି" ର ସଂଜ୍ଞାରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହି ମାମଲାଟି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଟେ ଏବଂ ଏଠାରେ ଲାଗୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏହା ପରେ ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) ଏବଂ 31 (1) ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଚୁକ୍ତି ହେଉଛି "ସମ୍ପତ୍ତି" । ପୁନର୍ବାର, ଆମକୁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ କାରଣ ଯଦିଓ ଏହା ଅନୁମାନ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ସେହି ପ୍ରକାରର ସମ୍ପତ୍ତି, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଚୁକ୍ତିନାମା ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ନେଇ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କୁ ଏହାର "ଅଧିଗ୍ରହଣ, ଧାରଣ କିମ୍ବା ନିଷ୍ପାଦନ" ରୁ ବାରଣ କରି ନାହିଁ । ସେମାନେ ଏହା ଉପରେ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଯଦି ସେମାନେ ଚାହାଁନ୍ତି ଏହାକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଅଟନ୍ତି । ଯେପରି ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି କହିପାରନ୍ତି, ରାଜ୍ୟ କେବଳ କହେ ଯେ : "ମୁଁ ସେହି ଚୁକ୍ତିରେ ଏକ ପକ୍ଷ ନ ଥିଲି । ଏହାର ଅଧିକାର କିମ୍ବା ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୋ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ମୁଁ ଏହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଚୁକ୍ତି କରୁଥିବା କୌଣସି ପକ୍ଷର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରୁଛି ।" ଯଦି ରାଜ୍ୟ ଏହାର ଆଭିମୁଖ୍ୟରେ ଭୁଲ୍ ଅଟେ ଯାହା ଚୁକ୍ତି ଭଙ୍ଗ କାରଣରୁ କ୍ଷତି ପାଇଁ କିମ୍ବା ସମ୍ଭବତଃ, (ଯଦିଓ ଆମେ ଏହା କହୁ ନାହୁଁ), ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବାର ଅଧିକାର ସୃଷ୍ଟି କରିପାରେ; କିନ୍ତୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 19 (1) (f) ଏବଂ 31 (1) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏନାହିଁ କାରଣ ରାଜ୍ୟ ଚୁକ୍ତିନାମାକୁ ବାଜ୍ୟାପ୍ତି କରି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅଧିଗ୍ରହଣ କରି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଦଖଲ କରି ନାହିଁ । ଯଦି ଏପରି ହୋଇଥାଆନ୍ତା, ତା'ହେଲେ ଏହା ଅଧୀନରେ ମିଳୁଥିବା ସୁବିଧାକୁ ଦାବି କରିଥାଆନ୍ତା । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଦେଇଥିବା ଅର୍ଥ ଏହା ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ନେଇଯାଇଥାଆନ୍ତେ କିମ୍ବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପୁନର୍ବାର ଦାବି କରିଥାଆନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ସେପରି ହେଉନାହିଁ । ଏହା କେବଳ ଚୁକ୍ତିର ଅସ୍ତିତ୍ୱକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ମନା କରେ ।

ଆବେଦନଟି ବିଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ ହୋଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ | ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ |"

Translated by:

ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।